Print ISSN: 2423-4869
Online ISSN: 2423-4850

FPCEJ

Family Pathology, Counseling and Enrichment Journal

2022. Vol. 7, N. 2 (14)

The Effect of the Educational Intervention of Positive and Safe Parenting Skills on the Psychological Well-being of Mothers with Aggressive Adolescents

Received: 2021-10-12 **Accepted:** 2022-03-08

Atoosa Abdul Husseini M. A, General Psychology, Faculty of Humanities, Payame Noor University. Tehran, Iran. atoosa_abdolhoseini@yahoo.com

Mahnaz Ali Akbari Dehkordi Professor of Clinical Psychology, Faculty of Humanities, Payame Noor University of Tehran, Tehran, Iran.

Ahmad Alipour Professor of Clinical Psychology, Faculty of Humanities, Payame Noor University of Tehran, Tehran, Iran.

Abstract

Background: Increasing the psychological well-being of mothers guarantees an increase in their performance in parenting and reduces the abnormal behaviors of their children. Objective: This study aimed to investigate the effect of the educational intervention of positive and safe parenting skills on the psychological well-being of mothers with an aggressive adolescent girl. **Method:** The method of the present study was experimental with a pre-test and post-test design with the control group and a one-month follow-up test. The statistical population of mothers with an aggressive adolescent girl who studied at Bu Ali Sina High School located in district one of Tehran. Sampling among the volunteers was done by simple random and their assignment in experimental and control groups of 15 persons was done randomly with replacement. The experimental group received 8 sessions of 45 minutes of positive and safe parenting skills training intervention (Alipour, Aliakbari Dehkordi & Barghi Irani, 2018), but the control group did not receive any intervention. To collect data, Riff's psychological well-being scale (1989) and Bass and Perry's aggression scale (1992) were used. Data were analyzed using one-way repeated measures analysis of variance in SPSS software. **The results:** The results of statistical analysis showed that the educational intervention of positive and safe parenting skills significantly increased the psychological well-being of mothers with aggressive adolescents in the experimental group compared to the control group in the post-test and follow-up stages. **Conclusion:** Based on the findings of this study, it can be concluded that the use of educational intervention of positive and safe parenting skills can be tested as an effective psychological intervention to increase the psychological well-being of mothers with aggressive adolescents.

Keywords: *parenting, positive and safe, psychological well-being, aggression, adolescents*

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

Family Pathology, Counseling and Enrichment Journal

Introduction

During adolescence, changes occur in the body and mind of adolescents, some of which manifest as behavioral problems (Arnett, 2007). Based on the changes in adolescence, some aggressive behaviors increase in adolescents (Sattarpour Iranaghi, Jamali Gharakhanlou, Moradikia, & Hemmati, 2018). Aggression and violent behavior during adolescence have a significant prevalence in schools (Kazemi, Bayrami, & Movahedi 2015). The manifestation and persistence of aggression among high school adolescents are influenced by factors such as personality, and interpersonal and family relationships (Cleveland, 2014). Comparing the level of psychological well-being among parents with children involved in aggressive behaviors with its level in parents of normal children has shown that the level of psychological well-being of mothers with aggressive children is significantly lower (Kazemi, Bayrami, & Movahedi 2015). In addition, ineffective parenting is correlated with negative behavioral outcomes such as children's aggression (Webster-Stratton, 2005). The lack of balanced and positive parenting practices is correlated with identity confusion, behavior problems, and aggression in adolescents (Finzi-Dottan, Bilu, & Golubchik, P. 2011). Improving parenting practices increases the satisfaction and psychological adjustment of parents. Therefore, it is important to investigate the effect of the educational intervention of parenting skills on the psychological well-being of mothers of aggressive adolescents (Zhou, Chew, Lee, Zhou, J., Chong, Quah, S. & Tan, 2017).

Ryff (1989) considered psychological well-being beyond the absence of disease, from this point of view, psychological well-being is the realization of all the individual's talents, which includes six components of autonomy, environmental mastery, personal growth, positive relationships with others, purpose in life, and self-acceptance (Keyes, Shmotkin, & Ryff, 2002); A group of researchers following the views of positive psychology have considered mental health as equivalent to positive psychological functioning and have conceptualized it with a variable called psychological well-being. This group believes that having a feeling of satisfaction with life, efficient and effective interaction with the world, energy and positive mood, good connection and relationship with society and positive progress are the characteristics of a healthy person. Having a positive relationship with others means having a quality and satisfying relationship with others. People with this

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

characteristic are mostly pleasant, altruistic, and capable of loving others and try to create warm relationships based on mutual trust with others. The purposeful component in life means having long-term and short-term goals in life and considering them meaningful. A purposeful person shows interest in life activities and events and effectively engages with them (Qiyasi, 2021).

Positive and safe parenting, which is also called parenting based on healthy nature, is based on old beliefs and attitudes that have recently been rekindled. Parenting based on safe attachment is based on paying attention to various biological, psychological, and social needs of the child and appropriate responses to these needs. The main focus of this method is on the relationship between parents and children. This method does not include dry and inflexible rules and its applications are a means to improve a close and empathetic relationship with the child to better understand his needs and feelings and also increase the emotional security of the child. Parenting based on safe and positive attachment does not include only the period of infancy and childhood, but has a perspective on the whole life and helps parents in the growth and upbringing of their children (Ali Akbari Dehkordi, Kakojojbari, Mohtashami, & Yekdalehpour2014). The review of the background of the research shows the effectiveness of the educational intervention of parenting skills on the psych-social health of mothers and children; Ali Akbari Dehkordi, & et al (2014) confirmed the effectiveness of a positive parenting program on parental stress of mothers of children with hearing loss. Aliakbari Dehkordi, Alipour, Esmaeilzadeh Kiabani, & Mohtashami (2014) showed in research the effect of positive parenting training on the stress of mothers of children with attention-deficit/hyperactivity disorder. In addition to these; the research findings of Azad Yekta (2021) showed that positive psychological interventions have a positive effect on the psychological well-being of mothers of abnormal children. Bagheri, Latifi, & Abdulahi (2022) by examining the effect of teaching Islamic parenting skills on the psychological well-being of mothers, showed that this intervention has a significant positive effect on improving the level of psychological well-being of mothers of students. Aghajan, Mousavi & Asadi (2018) investigated the effect of positive psychological intervention on the psychological well-being of mothers and

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

showed that this intervention was able to increase the psychological well-being of mothers of abnormal children.

Considering that the educational intervention of positive and safe parenting skills is likely to affect the improvement of parents' parenting practices and since research in Iran about the effect of the educational intervention of positive and safe parenting skills on psychological well-being is very limited, therefore, the question of the current research is: Is the educational intervention of positive and safe parenting skills effectively in the increase of psychological well-being of mothers of aggressive adolescents?

Methodology

An experimental method with a pre-test and post-test design with a control group and a one-month follow-up test was used in this research. The statistical population of this research included mothers with aggressive adolescents in Bo Ali Sina High School, located in district one of Tehran. Sampling among the volunteers was done by simple random and their assignment in experimental and control groups was done with replacement randomly sampling. Members of the experimental group participated in eight 45-minute sessions of intervention of positive and safe parenting skills (Alipour, Aliakbari Dehkordi & Barghi Irani, 2018), but the control group did not receive any intervention during this time. The criteria for entering the research include having an aggressive adolescents child according to the tool of aggression scale screening by Buss, & Perry (1992); Willingness to participate in research and informed consent; Having sufficient reading and writing literacy to participate in the tests during the data collection process; Not receiving any parallel educational program during the interventions and having an average level of physical and mental health of the participating mothers. The exit criteria included the absence of more than two sessions in sessions, failure to follow the relevant instructions and exercises in the sessions, and lack of desire and consent to continue participating in the sessions.

Results

The results of descriptive and inferential statistical analyzes showed that the educational intervention of positive and safe parenting skills significantly and sustainably (according to the

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

result of the follow-up test) increased the psychological well-being of mothers with aggressive adolescents; Comparing the mean and standard deviation of psychological well-being scores and its components in the experimental and control groups in the pre-test, post-test, and follow-up test showed a positive effect of the educational intervention of positive and safe parenting skills. Then the significance was confirmed by examining the analysis of variance and pairwise comparison through the one-way repeated measures analysis of variance.

Discussion and Conclusion

The present study was conducted to investigate the effectiveness of the educational intervention of positive and safe parenting skills on the psychological well-being of mothers with aggressive teenage daughters. The results of descriptive and inferential statistical analyzes indicate that the educational intervention of positive and safe parenting skills has a significant and stable increase (according to the test follow-up) in the psychological well-being of mothers with aggressive teenagers; Comparing the mean and standard deviation of psychological well-being scores and its components in the experimental and control groups in the pre-test, post-test, and follow-up test showed a positive effect of the intervention (Table 1). Then the significance was confirmed by examining the analysis of variance and pairwise comparison through the analysis of variance test with repeated measurements (Tables 2 and 3). The validity of the findings of the current study has been confirmed in advance and with the findings of the study conducted by Ali Akbari, Kakojoybari, Mohtashmi, & Yekdelepour (2014); Ali Akbari, Esmailzadeh, &Mohtashmi (2014); Azad Yekta (2021); Bagheri, Latifi, & Abdulahi (2022). Aghajan, Mousavi, & Asadi (2018) are consistent.

Acknowledgments

We are grateful to the honorable participants and others who made this research possible.

Funding

The present study was carried out at the personal expense of the researchers.

Availability of data and materials

Research tools are easily available to researchers on the Internet.

Ethics approval and consent to participate

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

Keeping personal information confidential, clarifying research objectives, obtaining informed consent, the right to withdraw from the study, the harmlessness of the intervention, answering questions, and maintaining confidentiality during data collection were examples of ethical principles in this study.

Consent for publication

The authors are satisfied with the publication of this article.

Competing interests

The author(s) declared this study does not conflict with the interests of the individual or organization.

References

Arnett, J. J. (2007). Emerging adulthood: What is it, and what is it good for?. *Child development perspectives*, 1(2), 68-73. https://doi.org/10.1111/j.1750-8606.2007.00016.x

Azadyekta M. (2021)The Effectiveness of Positive Psychology on Psychological Well-being of Mothers with a Mentally Retarded Child. *J Except Educ*. 2021; 3 (163):96-96. URL: http://exceptionaleducation.ir/article-1-2369-en.html

Alipour, F., Aliakbari Dehkordi, M., & Barghi Irani, Z. (2018). The effectiveness of positive and safe parenting skills training program on parenting practices of mothers of children with signs of internalizing and externalizing behavior problems Lahijan city. *Journal of Exceptional Children*, 18(2), 123-134. http://dorl.net/dor/20.1001.1.16826612.1397.18.2.3.2

Ali Akbari Dehkordi, M., Kakojojbari, A. A., Mohtashami. T. ., & Yekdalehpour. N. (2014), The effectiveness of positive parenting program on parental stress in mothers of children with hearing impairment. *Aud Vestib Res*. 23 (6).25-66. https://avr.tums.ac.ir/index.php/avr/article/view/206.

Aliakbari Dehkordi, M., Alipour, A., Esmaeilzadeh Kiabani, M., & Mohtashami, T. (2014). Effectiveness of Positive Parenting Program on Mothers' Stress with Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder Children. *JOEC*. 2014; 13 (4) :23-32. http://dorl.net/dor/20.1001.1.16826612.1392.13.4.3.1

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

Aghajani, M. J., Mosavi, S. S., & Asadi, S. (2018). The effect of positive psychotherapy on psychological well-being and hardiness in mothers of children with special needs. *Quarterly Journal of Child Mental Health*, 5(3), 22-33. childmentalhealth.ir/article-1-353-fa.html.

Bagheri, S. E., Latifi, Z., & Abdelahi, A. (2022). The effect of teaching Islamic parenting skills on the quality of the mother-child relationship, psychological well-being and maternal self-efficacy of mothers, *Biennial Journal Educational Science from Islamic Point of View*, 9(2), 295-327. https://dx.doi.org/10.30497/esi.2022.241785.1488

Buss, A. H., & Perry, M. (1992). The Aggression Questionnaire. Journal of Personality and Social Psychology, 63(3), 452–459. https://doi.org/10.1037/0022-3514.63.3.452

Cleveland, E. S. (2014). Digit ratio, emotional intelligence, and parenting styles predict female Aggression. *Personality and Individual Differences*, 58: 9–14. https://doi.org/10.1016/j.paid.2013.09.020Get rights and content

Kazemi, S., Bayrami, M., & Movahedi, Y. (2015). A Comparison between the psychological well-being of parents of anger bullies, victims and normal students in the city of Tabriz, *Iranian Journal of Rehabilitation Research in Nursing*, 1(3), 65-75. http://ijrn.ir/article-1-102-en.html.

Khanjani, M., Shahidi, S., Fathabadi, J., Mazaheri, M., Shokri, O. (2014). Factor structure and psychometric properties of the Ryff's scale of Psychological well-being, short-form (18-item) among male and female students. *Thoughts and Behavior in Clinical Psychology*, 9(32), 27-36. https://jtbcp.riau.ac.ir/article_67.html?lang=en

Keyes, C.L.M., Shmotkin, D., & Ryff, C.D. (2002). Optimizing well-being: The empirical encounter of two traditions. *Journal of Personality and social psychology*, 82(6), 1007–1022. http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.82.6.1007

Qiyasi, A. (2021). A review of psychological well-being and various theories related to it, *Journal of Research and Studies of Islamic Sciences*, 3(21), 64-77. joisas.ir/fa/showart-40c63495f2ab3385181d35e5d231ee28.

Finzi-Dottan, R., Bilu, R., & Golubchik, P. (2011). Aggression and conduct disorder in former Soviet Union immigrant adolescents: The role of parenting style and ego identity.

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

Children and Youth Services Review, 33(6), 918-926. http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2010.12.008

Samani, S. (2007). Studying Reliability and Validity of the Aggression Questionnaire by Boss and Perry. *Journal of Iranian Psychiatry and Clinical Psychology*, 13(4), 359-65. https://ijpcp.iums.ac.ir/article-1-356-en.html

Sattarpour Iranaghi, F., Jamali Gharakhanlou, Y., Moradikia, H., & Hemmati, L. (2018). Comparison of the Effects of Physical Exercises and Anger Control Skill on Reducing Male Teenageers' Aggression. *The Scientific Journal of Rehabilitation Medicine*, 7(4), 143-152. https://dx.doi.org/10.22037/jrm.2018.111171.1809

Shokri, O., Kadivar, P., Farzad, V., Daneshvarpour, Z., Dastjerdi, R., & Paeezi, M. (2008). A study of the factor structure of 3, 9, and 14-item Persian versions of Ryff's Scales Psychological Well-being in university students. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 14(2), 152-161. http://ijpcp.iums.ac.ir/article-1-465-fa.html

Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069–1081. https://doi.org/10.1037/0022-3514.57.6.1069

Zhou, Y. Q., Chew, Q. R. C., Lee, M., Zhou, J., Chong, D., Quah, S. H., ... & Tan, L. J. (2017). Evaluation of Positive Parenting Programme (Triple P) in Singapore: Improving parenting practices and preventing risks for recurrence of maltreatment. *Children and Youth Services Review*, 83, 274-284. https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.childyouth.2017.10.029

Webster-Stratton, C. (2005). Aggression in young children services has proven to be effective in reducing aggression. The *University of Washington. Encyclopedia On Early Childhood Development.* doi=10.1.1.553.7893

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

Print ISSN: 2423-4869
Online ISSN: 2423-4850

FPCEJ

Family Pathology, Counseling and Enrichment Journal

2022. Vol. 7, N. 2 (14)

تأثیر مداخلهٔ آموزشی مهارت‌های فرزند پروری مثبت و ایمن در بهزیستی روان‌شناختی مادران دارای نوجوان پرخاشگر

دریافت: ۱۴۰۰-۰۷-۲۰ **پذیرش:** ۱۴۰۰-۱۲-۱۷

آتوسا عبدالحسینی کارشناسی ارشد، روان‌شناسی عمومی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور. تهران، ایران. atoosa_abdolhoseini@yahoo.com

مهناز علی‌اکبری دهکردی استاد روانشناسی بالینی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور تهران، تهران، ایران.

احمد علی پور استاد روانشناسی بالینی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور تهران، تهران، ایران.

چکیده

زمینه: افزایش بهزیستی روان‌شناختی مادران پشتوانه افزایش بهبود کارکرد آن‌ها در فرزند پروری و سبب کاهش رفتارهای نابهنجار فرزندان آن‌ها است. **هدف**: پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی مداخلهٔ آموزشی مهارت‌های فرزند پروری مثبت و ایمن بر بهزیستی روان‌شناختی مادران دارای دختر نوجوان پرخاشگر انجام شد. **روش**: روش پژوهش حاضر آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل و آزمون پیگیری یک‌ماهه بود. جامعه آماری مادران دارای نوجوان دختر درگیر در پرخاشگری دبیرستان بوعلی سینا واقع در منطقه یک شهر تهران بود. نمونه‌گیری از میان داوطلبان به‌صورت تصادفی ساده و گمارش آن‌ها در گروه‌های ۱۵ نفری آزمایشی و کنترل به‌صورت تصادفی واجد جایگزینی انجام شد. گروه آزمایش ۸ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای مداخلهٔ آموزشی مهارت‌های فرزند پروری مثبت و ایمن (Alipour, Aliakbari Dehkordi & Barghi Irani, 2018) را دریافت کرد، ولی گروه کنترل هیچ مداخله‌ای را دریافت نکرد. برای گردآوری داده‌ها از ابزارهای بهزیستی روان‌شناختی ریف (1989) و پرخاشگری باس و پری (1992) بهره‌برداری شد. داده‌ها با استفاده از آزمون تحلیل واریانس اندازه‌گیری‌های مکرر یک‌طرفه در نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه‌وتحلیل قرار گرفت. **یافته‌ها**: نتایج تحلیل آماری نشان داد که مداخلهٔ آموزشی مهارت‌های فرزند پروری مثبت و ایمن به‌طور معنی‌دار سبب افزایش بهزیستی روان‌شناختی مادران دارای نوجوان پرخاشگر گروه آزمایش در هم سنجی با گروه کنترل در مرحلهٔ پس‌آزمون و آزمون پیگیری بود. **نتیجه‌گیری**: بر پایه یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که به‌کارگیری مداخلهٔ آموزشی مهارت‌های فرزند پروری مثبت و ایمن می‌تواند به‌عنوان یک مداخلهٔ روان‌شناختی کارآمد جهت افزایش بهزیستی روان‌شناختی مادران دارای نوجوان پرخاشگر آزمودهٔ شود.

کلیدواژه‌ها: *فرزند پروری، مثبت و ایمن، بهزیستی روانشناختی، پرخاشگری، نوجوانان*

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

مقدمه

در دوره نوجوانی دگرگونی‌هایی در بدن و روان نوجوانان رخ می‌دهد که بسا برخی به شکل نابسامانی‌های رفتاری نمود دهد (Arnett, 2007). بر پایه دگرگونی‌های دورهٔ نوجوانی، برخی رفتارهای پرخاشگرانه در نوجوانان رو به افزایش می‌گذارد (Sattarpour Iranaghi, Jamali Gharakhanlou, Moradikia, & Hemmati, 2018). پرخاشگری و رفتارهای خشونت‌آمیز در دوران نوجوانی همه‌گیری شایان توجهی در آموزشگاه‌ها دارد (Kazemi, Bayrami, & Movahedi 2015). آشکار شدن و ادامه داشتن پرخاشگری دانش‌آموزان نوجوان، تحت تأثیر عواملی همچون شخصیت، روابط میان فردی و خانوادگی است (Cleveland, 2014). مقایسهٔ تراز بهزیستی روان‌شناختی[1] پدرومادر فرزندان درگیر در رفتارهای پرخاشگرانه با تراز آن در پدرومادر فرزندان بهنجار نشان داد که تراز بهزیستی روان‌شناختی مادران دارای فرزند پرخاشگر به شکل معنی‌داری کمتر است (Kazemi, Bayrami, & Movahedi 2015). به‌علاوه، فرزند پروری ناکارآمد با پیامدهای رفتاری منفی همچون پرخاشگری فرزندان همبستگی دارد (Webster-Stratton, 2005). نبود شیوه‌های فرزند پروری متعادل و مثبت با آشفتگی هویت، مشکلات رفتاری و پرخاشگری نوجوانان همبستگی دارد (Finzi-Dottan, Bilu, & Golubchik, P. 2011). بهبود شیوه‌های فرزند پروری سبب افزایش خوشنودی و سازگاری روان‌شناختی پدرومادر است. پس بررسی تأثیر مداخلهٔ آموزشی مهارت‌های فرزند پروری در بهزیستی روان‌شناختی مادران نوجوانان پرخاشگر شایان ارزش است (Zhou, Chew, Lee, Zhou, J., Chong, Quah, S. & Tan, 2017).

ریف[2] (1989) بهزیستی روان‌شناختی را فراتر از عدم دچار شدن به بیماری تلقی می‌کرد، از این دیدگاه بهزیستی روان‌شناختی شکوفایی همهٔ توانش‌های فرد است که شش مؤلفه خود–پیروی[3]، چیرگی بر محیط[4]، رشد شخصی[5]، روابط مثبت با دیگران[6]، زندگی هدفمند[7] و پذیرش خود[8] را در برمی‌گیرد (Keyes, Shmotkin, & Ryff, 2002)؛ گروهی از پژوهشگران پیرو دیدگاه‌های روان‌شناسی مثبت نگر سلامت روانی را برابر کارکرد مثبت

1. psychological well-being
2. Ryff
3. autonomy
4. environmental mastery
5. personal growth
6. positive relation with others
7. purpose in life
8. self-acceptance

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

روان‌شناختی در نظر گرفته و آن را با متغیری به نام بهزیستی روان‌شناختی مفهوم‌سازی کرده‌اند. این گروه معتقدند که داشتن احساس خوشنودی از زندگی، همکنش کارآمد و کارساز با جهان، انرژی و آفرینش مثبت، پیوند و رابطه شایسته با جمع و اجتماع و پیشرفت مثبت، از شناسه‌های فرد سالم است. داشتن ارتباط مثبت با دیگران به معنی داشتن رابطه باکیفیت و ارضاکننده با دیگران است. افراد با این ویژگی بیشتر آدم‌هایی مطبوع، نوع‌دوست و توانا در دوست داشتن دیگران هستند و می‌کوشند رابطه‌ای گرم بر پایه هم باوری با دیگران، ایجاد کنند. مؤلفه هدفمندی در زندگی، به مفهوم دارا بودن اهداف درازمدت و کوتاه‌مدت در زندگی و معنی‌دار شمردن آن است. فرد هدفمند درباره به کُنشگری‌ها و رویدادهای زندگی دل‌بستگی نشان می‌دهد و به شکل کارساز با آن‌ها، درگیر می‌شود (Qiyasi, 2021).

فرزند پروری مثبت و ایمن که فرزند پروری مبتنی بر سرشت سالم نیز خوانده می‌شود، مبتنی بر باورها و نگرش‌های کهنی است که دوباره به‌تازگی علاقه تازه‌ای نسبت به آن ایجادشده است. فرزند پروری بر پایه دل‌بستگی ایمن بر پایه توجه به نیازهای گوناگون زیستی، روانی و اجتماعی کودک و پاسخ‌های درخور این نیازها شکل‌گرفته است. تمرکز اصلی این شیوه بر رابطه والدین و فرزندان است. این شیوه دربرگیرنده قوانین خشک و نا منعطف نبوده و کاربست‌های آن وسیله‌ای برای بهبود رابطه نزدیک و همدلانه با فرزند جهت درک بیشتر نیازها و احساسات او و همچنین افزایش امنیت هیجانی فرزند است. فرزند پروری بر پایه دل‌بستگی ایمن و مثبت تنها دوره نوزادی و کودکی را در برنمی‌گیرد، بلکه چشم‌اندازی به کل زندگی دارد و به پدر و مادر در رشد و پرورش فرزند خود کمک می‌کند (Ali Akbari Dehkordi, Kakojojbari, Mohtashami, & Yekdalehpour2014). بررسی پیشینه‌ی پژوهش نشانگر کارآمدی مداخلهٔ آموزشی مهارت‌های فرزند پروری روی سلامت روای-اجتماعی مادران و فرزندان است.

علی‌اکبری، کاکوجویباری، محتشمی، یکدله پور (2014) در پژوهش خود پشتیبان اثربخشی برنامه فرزند پروری مثبت بر تنیدگی پدرومادری مادران کودکان با آسیب شنوایی بودند. در یک پژوهش همسان دیگر تأثیر آموزش فرزند پروری مثبت در تنیدگی مادران کودکان دارای اختلال فزون کنشی- کاستی توجه تائید شد (Aliakbari Dehkordi, Alipour, Esmaeilzadeh Kiabani, & Mohtashami, 2014). افزون بر این‌ها؛ یافته‌های پژوهش آزاد یکتا (2021) نشان داد که مداخلات روان‌شناسی مثبت نگر بر بهزیستی روان‌شناختی مادران فرزندان نابهنجار تأثیر مثبت دارد. باقری، لطیفی و عبدالهی (2022) با بررسی تأثیر آموزش دهی مهارت‌های فرزند پروری اسلامی بر

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

بهزیستی روان‌شناختی مادران نشان دادند که این مداخله بر بالا بردن تراز بهزیستی روان‌شناختی مادران دانش‌آموزان، دارای تأثیر مثبت معنی‌دار است. آقاجان، موسوی و اسدی (2018) با بررسی تأثیر مداخلهٔ روان‌شناختی مثبت‌گرا بر بهزیستی روان‌شناختی مادران نشان دادند که این مداخله توانسته بهزیستی روان‌شناختی را در مادران کودکان نابهنجار افزایش دهد.

نظر به این‌که مداخلهٔ آموزشی مهارت‌های فرزند پروری مثبت و ایمن مستعد است بر بهبود شیوه‌های فرزند پروری والدین تأثیر بگذارد و ازآنجاکه پژوهشی در ایران دربارهٔ تأثیر آموزش مهارت‌های فرزند پروری مثبت و ایمن در بهزیستی روان‌شناختی بسیار محدود است، لذا، پرسش پژوهش حاضر این است که آیا که مداخلهٔ آموزشی مهارت‌های فرزند پروری مثبت و ایمن در بهزیستی روان‌شناختی مادران نوجوانان پرخاشگر مؤثر است؟

روش

روش آزمایشی با برنامه پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل و آزمون پیگیری یک‌ماهه در این پژوهش به کاربسته شد. جامعه آماری این پژوهش دربرگیرنده مادران دارای نوجوان دختر درگیر در پرخاشگری دبیرستان بوعلی سینا واقع در منطقه یک شهر تهران بود. نمونه‌گیری از میان داوطلبان به‌صورت تصادفی ساده و گمارش آن‌ها در گروه‌های ۱۵ نفری آزمایشی و کنترل به‌صورت تصادفی واجد جایگزینی انجام شد. اعضای گروه آزمایشی در هشت جلسه ۴۵ دقیقه‌ای مداخلهٔ آموزشی مهارت‌های فرزند پروری مثبت و ایمن (Alipour, Aliakbari Dehkordi & Barghi Irani, 2018) شرکت کردند، ولی گروه کنترل در این زمان هیچ مداخله‌ای را دریافت نکرد. ملاک‌های ورود به پژوهش دربرگیرنده داشتن فرزند پرخاشگر بر پایه ابزار غربالگری مقیاس پرخاشگری باس و پری (1992)؛ اشتیاق برای همکاری در پژوهش و رضایت آگاهانه؛ برخورداری از سواد خواندن و نوشتن کافی جهت شرکت در آزمون‌ها طی مراحل گردآوری داده‌ها؛ عدم دریافت هرگونه برنامه آموزشی موازی در حین مداخلات و برخورداری از سطح متوسط سلامت بدنی و روانی مادران طبق مصاحبه و مشاهده شرکت‌کننده بود. معیارهای خروج دربرگیرنده غیبت بیش از دو جلسه در جلسات، عدم انجام شیوه‌نامه‌ها و تمرینات وابسته در جلسات و عدم تمایل و خوشنودی برای ادامه همکاری در جلسات بود.

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

ابزارهای پژوهش

در این پژوهش جهت گردآوری داده‌ها از ابزارهای بهزیستی روان‌شناختی ریف (1989) و پرخاشگری باس و پری (1992) استفاده شد.

مقیاس بهزیستی روان‌شناختی ریف[1].

فرم اصلی این مقیاس دارای ۱۲۰ ماده بود ولی در بررسی‌های بعدی فرم‌های کوتاه‌تر ۸۴ ماده‌ای، ۵۴ ماده‌ای و ۱۸ ماده‌ای نیز تدوین شد. در این پژوهش از فرم ۱۸ ماده‌ای استفاده‌شده است که توسط ریف (1989) طراحی و در سال ۲۰۰۲ مورد تجدیدنظر قرارگرفته است (Keyes, Shmotkin, & Ryff, 2002). ترجمه به فارسی و استانداردسازی این مقیاس ریف توسط شکری و همکاران (2008) انجام‌گرفته است. این نسخه، مشتمل بر ۶ عامل دربرگیرنده خود-پیروی، چیرگی بر محیط، رشد شخصی، روابط مثبت با دیگران، زندگی هدفمند و پذیرش خود است. در این مقیاس پاسخ به هر ماده بر روی یک طیف شش‌درجه‌ای لیکرت (از کاملاً مخالف تا کاملاً موافق) ارائه می‌گردد؛ آزمودنی مشخص می‌سازد که تا چه حد با هر یک از عبارات موافق یا مخالف است. عبارات (۳-۴- ۵ — ۹ -۱۰-۱۳-۱۶-۱۷) به‌صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. روایی و پایایی این مقیاس در پژوهش‌های متعدد گزارش گردیده است (Khanjani, Shahidi, Fathabadi , Mazaheri, Shokri, 2014).. روایی و پایایی این مقیاس در یک گروه نمونه به حجم ۳۲۲ دانش‌آموز با دو روش باز آزمایی و همسانی درونی توسط Moltafet (2017) بررسی شد. نتایج همسانی درونی برای ۳ مؤلفه هدفمندی، رشد شخصی و چیرگی بر محیط با بهره‌برداری از آلفای کرونباخ به ترتیب ضرایب ۰/۹۲، ۰/۹۱ و ۰/۸۹ به دست آمد. همچنین پایایی این مقیاس با شیوه دوباره سنجی بر روی یک گروه ۳۰ نفری با فاصله زمانی ۱۵ روز برآورد شد که برآیندها دامنه همبستگی میان ۰/۸۱ تا ۰/۸۹را برای مؤلفه‌های بهزیستی به دست داد که این برآیندها حاکی از پایایی مقیاس یادشده است. نتایج تحلیل عاملی نیز نشان داد که ۳۶/۳۹ درصد واریانس مقیاس توسط این سه عامل تبیین شده است. با توجه به بار عاملی ماده‌ها مقیاس یادشده از روایی مناسبی برخوردار است. درمجموع مقیاس بهزیستی روان‌شناختی ریف دارای اعتبار و روایی مناسبی است.

1 .psychological well-being scale

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

مقیاس پرخاشگری باس و پری[1]

برای غربالگری سطح پرخاشگری نوجوانان از پرسشنامه باس و پری (1992) استفاده شد. این مقیاس ابزاری خودگزارشی بوده که ۲۹ گویه و ۴ زیرمقیاس پرخاشگری بدنی، پرخاشگری کلامی، خشم و خصومت دارد. نمره‌گذاری در طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای از شبیه من نیست (۱) تا کاملاً شبیه من است (۵) انجام می‌شود. دو گویه ی ۹ و ۱۶ به‌صورت معکوس نمره‌گذاری شده و نمره‌ی کل برای پرخاشگری با مجموع نمرات زیرمقیاس ها به دست می‌آید. باس و پری ضریب همسانی درونی این پرسشنامه را ۰/۸۹ و پایایی آن را با روش بازآزمایی ۰/۸۰ گزارش کردند (1992). ضریب آلفای کرونباخ برای این مقیاس توسط ۰/۷۸ است. همبستگی قوی عوامل با نمره‌ی کل مقیاس و همبستگی ضعیف عوامل با یکدیگر و مقادیر ضریب آلفا همگی بیانگر کفایت و کارایی این پرسشنامه برای کاربرد پژوهشگران و متخصصان و روانشناسان در ایران است (Samani, 2007).

مداخله

خلاصهٔ محتوای جلسات مداخلهٔ آموزشی مهارت‌های فرزند پروری مثبت و ایمن (Alipour, Aliakbari Dehkordi & Barghi Irani, 2018) به شرح زیر بود؛ جلسات به‌صورت برخط اجرا گردید.

جلسه اول: بیان اهداف جلسات و ضرورت داشتن یک تعامل مثبت و ایمن بین مادر و فرزند، هماهنگی در تربیت و چگونگی تأثیر آن بر رشد روانی اجتماعی و تأثیر نوع کیفیت تعامل مادر – پدر بر فرزندان.

جلسه دوم: معرفی مختصری از نحوه تفکر کودکان و نوجوانان، انواع مشکلات رفتاری و دلایل بروز آن.

جلسه سوم: بیان نیازهای فرزندان، توضیح چگونگی استفاده از روش قانون‌گذاری، آموزش نحوه صحیح تشویق کردن، شرح مختصری از انواع روش فرزند پروری و تأثیر آن بر فرزندان.

جلسه چهارم: انواع روش‌ها و نحوه صحیح تنبیه کردن و آموزش اصلاح و شناسایی واکنش‌های غیر مؤثر و نادرست والدین به رفتار نامطلوب فرزندان.

جلسه پنجم: شرح دل‌بستگی و انواع آن و اهمیت فرزند پروری بر پایه دل‌بستگی، بیان اصل‌های راهنما جهت ایجاد تعامل خوب بین مادر و فرزند و تشکیل امنیت عاطفی، آموزش نحوه‌ی صحیح پاسخ به نیازهای عاطفی کودک و نوجوان با استفاده از فن سناریوسازی.

1. Buss, A. H., & Perry, M.

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

جلسه ششم: ادامه آموزش سناریوسازی و فن ارتباط کلامی و تماس صمیمی با فرزند.

جلسه هفتم: ادامه فن سناریوسازی، استفاده از فن مشارکت دادن فرزند در فعالیت‌های گروهی جهت بالا بردن عزت‌نفس او و ایجاد ارتباط قوی بین اعضای خانواده و بخصوص مادر و فرزند، بالا بردن تاب‌آوری و شاد و جذاب کردن محیط زندگی فرزند.

جلسه هشتم: مرور تکنیکها و آموزش‌های داده‌شده در جلسات گذشته و شیوه‌ی نگه‌داری تغییرات.

شیوهٔ اجرای پژوهش

به منظور اجرای پژوهش حاضر، از بین مدارس متوسطه دخترانه منطقه یک شهر تهران، یک مدرسه به روش مبتنی بر هدف انتخاب شد و از میان مادرانی که فرزندشان در این مدرسه مشغول تحصیل بوده و در آزمون پرخاشگری نمره پایین‌تر از خط برش کسب کردند، ۳۰ نفر برگزیده شدند که در ۲ گروه ۱۵ نفری آزمایش و ۱۵ نفری گروه گواه گمار شدند. ابتدا هر دو گروه آزمایشی و گواه در پیش‌آزمون شرکت کرده و به مقیاس بهزیستی روان‌شناختی ریف (1989) پاسخ دادند، سپس گروه آزمایشی در جلسات مداخلهٔ آموزشی مهارت‌های فرزند پروری مثبت و ایمن را در یک دوره هشت جلسه ۴۵ دقیقه‌ای شرکت کردند، اما گروه شاهد آموزشی را دریافت نکردند. بعد از پایان دوره، مجدداً افراد هر دو گروه آزمایشی و گواه، توسط همان مقیاس در پس‌آزمون و آزمون پیگیری یک‌ماهه مورد آزمون قرار گرفتند. داده‌ها با استفاده از آزمون تحلیل واریانس اندازه‌گیری‌های مکرر یک‌طرفه در نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه‌وتحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

در جدول ۱ میانگین و انحراف معیار نمرات متغیر بهزیستی روان‌شناختی در سه مرحله پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری به تفکیک گروه‌ها ارائه‌شده است. همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، مقایسه میانگین نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون و پیگیری بهزیستی روان‌شناختی و ابعاد آن در گروه آزمایشی و گواه نشان می‌دهد که گروه آزمایش در پس‌آزمون و پیگیری نسب به پیش‌آزمون عملکرد بهتری داشته‌اند و بهزیستی روان‌شناختی آن‌ها در اثر مداخلهٔ آموزشی مهارت‌های فرزند پروری مثبت و ایمن بهبودیافته است. در ادامه جهت بررسی معنی‌داری آماری این مقدار تفاوت از روش‌های آماری درخور استفاده‌شده و نتیجه گزارش‌شده است.

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

جدول ۱

مقایسه میانگین و انحراف معیار نمرات بهزیستی روان‌شناختی و مؤلفه‌های آن در گروه‌های آزمایشی و گواه در پیش‌آزمون، پس‌آزمون و آزمون پیگیری

متغیر	گروه	آزمایش		کنترل	
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
پذیرش خود	پیش‌آزمون	۹/۵۳	۱/۸۰	۹.۷۳	۱/۶۶
	پس‌آزمون	۱۱/۲۷	۱/۸۳	۹/۶۰	۱/۶۳
	پیگیری	۱۲/۰۰	۱/۸۹	۹.۵۳	۱/۸۰
ارتباط مثبت	پیش‌آزمون	۹/۹۳	۱/۵۸	۱۰/۰۷	۱/۶۶
	پس‌آزمون	۱۱/۲۰	۱/۶۹	۱۰/۱۳	۱/۶۴
	پیگیری	۱۱/۶۷	۱/۷۹	۱۰/۰۰	۱/۵۵
خودپیروی	پیش‌آزمون	۹/۶۷	۱/۴۴	۹/۸۰	۱/۷۴
	پس‌آزمون	۱۰/۸۷	۱/۳۰	۱۰/۰۰	۱/۷۳
	پیگیری	۱۱/۲۷	۱/۳۸	۱۰/۱۳	۱/۶۸
تسلط بر محیط	پیش‌آزمون	۱۰/۶۰	۱/۳۵	۹/۸۰	۱/۸۵
	پس‌آزمون	۱۱/۸۷	۱/۴۵	۹/۷۳	۱/۴۸
	پیگیری	۱۲/۴۰	۱/۳۵	۹/۹۳	۱/۵۳
هدفمندی	پیش‌آزمون	۱۰/۸۰	۱/۴۷	۱۱/۰۰	۱/۴۶
	پس‌آزمون	۱۲/۲۷	۱/۵۳	۱۱/۱۳	۱/۶۸
	پیگیری	۱۲/۸۰	۱/۵۶	۱۱/۰۷	۱/۵۸
رشد شخصی	پیش‌آزمون	۱۰/۱۳	۲/۰۳	۱۰/۶۷	۱/۹۵
	پس‌آزمون	۱۱/۴۰	۲/۰۲	۱۰/۸۰	۱/۷۸
	پیگیری	۱۲/۲۷	۲/۱۸	۱۰/۸۷	۱/۸۴
بهزیستی روان‌شناختی	پیش‌آزمون	۶۰/۶۷	۴/۱۸	۶۱/۰۷	۴/۸۳
	پس‌آزمون	۶۸/۸۷	۴/۴۰	۶۱/۴۰	۵/۱۵
	پیگیری	۷۲/۴۰	۴/۶۴	۶۱/۵۳	۵/۲۹

روش آماری تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر، برای مقایسه میانگین‌های دو گروه مورداستفاده قرار گرفت. در بکار گیری تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر، ضروری است مفروضات آزمون موردبررسی قرار گیرد تا بتوان از آزمون موردنظر استفاده کرد؛ جهت رعایت پیش‌فرض‌ها از آزمون شاپیرو ویلک برای بررسی نرمال بودن، لوین[1] برای بررسی همگنی واریانس‌ها و آزمون کرویت موخلی[1] برای بررسی برابری همگنی کوواریانس استفاده شد که مؤید مجاز بودن به کارگیری این آزمون بود.

1. Levene,s test

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

همان‌گونه که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، نتایج آزمون تحلیل واریانس بیان‌گر آن است که اثر مداخلهٔ آموزشی مهارت‌های فرزند پروری مثبت و ایمن بر مؤلفه‌های بهزیستی روان‌شناختی معنی‌دار است درنتیجه بین نمره‌های عامل (پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری) در میزان بهبود پذیرش خود، ارتباط مثبت، خودپیروی، تسلط بر محیط، هدفمندی و رشد شخصی تفاوت معنی‌داری مشاهده شد ($p\leq ۰/۰۵$). این نتایج بیانگر تأثیر مداخلهٔ آموزشی مهارت‌های فرزند پروری مثبت و ایمن بر پذیرش خود، ارتباط مثبت، خودپیروی، تسلط بر محیط، هدفمندی و رشد شخصی نوجوانان است.

به‌منظور مشخص نمودن اینکه هرکدام از متغیرها در کدام مرحله آزمون باهم تفاوت معنی‌دار دارند، مقایسه دوبه‌دو میانگین‌ها انجام شد که نتایج آن در جدول شماره ۳ نشان داده‌شده است.

جدول ۲

خلاصه تحلیل واریانس بررسی اثر مداخلهٔ آموزشی مهارت‌های فرزند پروری مثبت و ایمن بر بهزیستی روان‌شناختی

متغیر	منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی‌داری	اندازه اثر
پذیرش خود	اثر گروه	۲۸/۰۸	۱/۳۳	۲۱/۰۹	۳۵/۳۹	۰/۰۰۰	۰/۵
	اثر خطا	۲۲/۲۲	۳۷/۲۷	۰/۵۹			
ارتباط مثبت	اثر گروه	۱۲/۶۰	۲	۶/۳۰	۳۸/۹۱	۰/۰۰۰	۰/۵۸
	اثر خطا	۹/۰۶	۵۶	۰/۱۶		۰/۰۰۰	
خودپیروی	اثر گروه	۶/۶۸	۲	۳/۳۴	۲۶/۶۷	۰/۰۰۰	۰/۴۸
	اثر خطا	۷/۰۲	۵۶	۰/۱۲		۰/۰۰۰	
تسلط بر محیط	اثر گروه	۱۱/۶۶	۱/۵۶	۷/۴۷	۲۴/۴۱	۰/۰۰۰	۰/۴۶
	اثر خطا	۱۳/۳۷۸	۴۳/۷۱	۰/۳۰		۰/۰۰۰	
هدفمندی	اثر گروه	۱۴/۶۸	۲	۷/۳۴	۴۹/۲۲	۰/۰۰۰	۰/۶۳
	اثر خطا	۸/۳۵	۵۶	۰/۱۴		۰/۰۰۰	
رشد شخصی	اثر گروه	۱۴/۱۵	۱/۵۰	۳/۳۸	۵۰/۶۷	۰/۰۰۰	۰/۶۴
	اثر خطا	۷/۸۲	۲۴/۴۲	۰/۱۸			

1. Mauchly,s test of Sphericity

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

مقایسه زوجی آزمودنی‌ها در سه زمان متفاوت (جدول ۳) نشان می‌دهد، در مؤلفه‌های خودپیروی، تسلط بر محیط و رشد شخصی بین پیش‌آزمون با پس‌آزمون و پیگیری و بین پس‌آزمون با پیگیری تفاوت معنی‌دار وجود دارد (P<۰/05) درنتیجه می‌توان گفت که میزان خودپیروی، تسلط بر محیط و رشد شخصی نوجوانان به‌طور معنی‌داری افزایش پیداکرده است و این افزایش به‌مرورزمان پایدار مانده است. همچنین مقایسه زوجی آزمودنی‌ها در مؤلفه‌های پذیرش خود، ارتباط مثبت، هدفمندی نشان می‌دهد بین پیش‌آزمون با پس‌آزمون و بین پیش‌آزمون با پیگیری تفاوت معنی‌دار وجود دارد (P<۰/ 05) اما بین پس‌آزمون با پیگیری تفاوت معنی‌داری وجود ندارد (P>۰/۰۵). درنتیجه می‌توان گفت که میزان ارتباط مثبت، خودپیروی، هدفمندی و رشد شخصی به‌طور معنی‌داری افزایش پیداکرده است و این افزایش به‌مرورزمان ثابت مانده است.

جدول ۳

مقایسه زوجی مراحل آزمون برای بررسی بهزیستی روان‌شناختی

مراحل←	پیش‌آزمون ـ پس‌آزمون		پیش‌آزمون- پیگیری		پس‌آزمون- پیگیری	
متغیر	تفاوت میانگین‌ها	سطح معنی‌داری	تفاوت میانگین‌ها	سطح معنی‌داری	تفاوت میانگین‌ها	سطح معنی‌داری
پذیرش خود	-۰/۸۰	۰/۰۰۱	-۱/۱۳	۰/۰۰۱	-۰/۳۳	۰/۲۳
ارتباط مثبت	-۰/۶۶	۰/۰۰۱	-۰/۸۳	۰/۰۰۱	-۰/۱۶	۰/۳۸
خودپیروی	-۰/۷۰	۰/۰۰۱	-۰/۹۶	۰/۰۰۱	-۰/۲۶	۰/۰۰۷
تسلط بر محیط	-۰/۶۰	۰/۰۰۱	-۰/۹۷	۰/۰۰۱	-۰/۳۶	۰/۰۰۳
هدفمندی	-۰/۸۰	۰/۰۰۱	-۱/۰۳	۰/۰۰۱	-۰/۲۳	۰/۱۴
رشد شخصی	-۰/۷۰	۰/۰۰۱	-۱/۱۶	۰/۰۰۱	-۰/۴۶	۰/۰۰۱

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی مداخلهٔ آموزشی مهارت‌های فرزند پروری مثبت و ایمن بر بهزیستی روان‌شناختی مادران دارای دختر نوجوان پرخاشگر انجام شد نتیجه تحلیل‌های آماری توصیفی و استنباطی نشانگر تأثیر مداخلهٔ آموزشی مهارت‌های فرزند پروری مثبت و ایمن در افزایش معنی‌دار و پایدار (طبق آزمون پیگیری) بهزیستی روان‌شناختی مادران دارای نوجوان پرخاشگر بود؛ مقایسه میانگین و انحراف معیار نمرات بهزیستی روان‌شناختی و مؤلفه‌های آن در گروه‌های آزمایشی و کنترل در پیش‌آزمون،

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

پس‌آزمون و آزمون پیگیری نشانگر تأثیر مثبت مداخله بود (جدول ۱). سپس معنی‌داری با بررسی تحلیل واریانس و مقایسهٔ زوجی از طریق آزمون تحلیل واریانس با اندازه‌گیری‌های مکرر تائید شد (جدول ۲ و ۳). اعتبار یافته‌های پژوهش حاضر از پیش تائید شده و با یافته‌های پژوهش‌های انجام‌شده توسط علی‌اکبری، کاکوجویباری، محتشمی، یکدله پور (2014)؛ علی اکبری، اسماعیل زاده و محتشمی (2014)؛ آزاد یکتا (2021)؛ باقری، لطیفی و عبدالهی (2022). آقاجان، موسوی و اسدی (2018) هماهنگ است.

در تبیین یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت که برخی از ارکان اساسی و با ارزش ایمنی در سال‌های نخستین رشد پایه‌ریزی شده و در سال‌های نوجوانی و جوانی استواری می‌یابد. اگر این پایه‌ها درست بنا نشوند، به‌احتمال‌زیاد کودک در سال‌های رشد با مشکلات گوناگونی روبرو می‌شود و اگر شالوده‌ای محکم و استوار بنا شود رشد عاطفی حال و آینده و امنیت درونی فرد بر پایه آن شکل می‌گیرد. این ارکان در کودکان دربرگیرنده، آرام گرفتن و توجه به دنیای اطراف، احساس صمیمیت و نزدیکی با دیگران، ارتباط غیرکلامی، تأثیرگذاری بر محیط و اطرافیان، ابراز عواطف به کمک کلمات و استفاده از تصور، است.

مشکل رفتاری می‌تواند هنگامی بروز کند که رابطه یک زوج نابه سامان است و تنش و ناسازگاری فراوانی در خانه وجود دارد. هنگامی کودکان کشمکش و ناسازگاری فراوانی میان پدرومادر خود می‌بینند، بسا رو به واکنش پرخاشگرانه آورند. احساسات پدرومادر مثل خشم، افسردگی یا شوریدگی می‌تواند راه‌بند آن‌ها برای باثبات بودن و اداره کارآمد رفتار کودکشان باشد. برای نمونه هنگامی پدرومادر احساس اندوه‌گینی یا افسردگی می‌کنند، احتمال دارد تحریک‌پذیر و کم‌تحمل شود، افکار غیرمفید درباره کودکش داشته باشد، بخواهد زمان کمتری با فرزندش سپری کند و نظارت کمتری بر کودک داشته باشد. همه پدرومادر زمانی تحت تنیدگی قرار می‌گیرند مثل زمان اسباب‌کشی، مشکلات مالی یا فشار کاری. کودکان به روال منظم نیاز دارند و وقتی این تنیدگی‌ها روال همیشه خانواده را برای مدت زیادی برهم می‌زنند، آزرده می‌شوند. در همین راستا، مداخلات فرزند پروری مثبت و ایمن افزون بر اینکه مادران از دلایل رفتارهای ناشایست فرزندان خود آگاه می‌شوند و همچنین، باورها و راهکارهای شایسته‌تر و بهتری به هنگام رویارویی با رفتارهای مشکل‌ساز و دشواری‌های رفتاری فرزندانشان به دست بیاورند، پدرومادر می‌آموزند که چگونه به تعاملات مثبت با کودکان خود دست یابند، پدرومادر می‌آموزند که چگونه رفتارهای پسندیده

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

فرزندانشان را افزایش دهند و تقویت کنند، چه هنگام به تنبیه متوسل شوند و چگونه رفتارهای فرزندان خود را در بیرون از چهارچوب خانواده اداره نمایند.

بهزیستی روان‌شناختی را می‌توان واکنش‌های هیجانی و شناختی به ادراک ویژگی‌ها و توانمندی‌های شخصی، پیشرفت بسنده، همکنش کارآمد و کارساز با جهان پیوند و رابطه شایسته با جمع و اجتماع و پیشرفت مثبت در طول زمان تعریف کرد. ازاین‌رو با آموزش اصول شیوه‌های فرزند پروری مثبت و ایمن کارآمد در جهت افزایش رفتارهای دل‌پذیر و کاهش رفتارهای نادرست در فرزندان انتظار می‌رود تا مادران نیز از نگرانی‌های تعاملات میان خود و فرزندانشان کاسته شده و تراز بالای بهزیستی روان‌شناختی را تجربه نمایند. معمولاً پدر و مادران به دلیل عدم آشنایی و آگاهی نداشتن با فنون و اصول دانشوارانه تلاش دارند با روش‌های پرورشی سنتی فرزندان خود را مدیریت نمایند، ولی بیشتر شکست‌خورده و با به‌کارگیری راه غیرمتعارف بر تنیدگی‌هایشان افزوده می‌شود؛ بنابراین با توجه به نتایج به‌دست‌آمده، آموزش شیوه فرزند پروری مثبت و ایمن به والدین می‌تواند محیط پرتنش خانواده را به محیطی آرام کند و زمینه‌ساز اصلاح کودک و خانواده شود و موجبات بهزیستی روان‌شناختی مادران گردد.

در تبیین فرضیه‌ی پژوهش می‌توان اظهار داشت ازآنجاکه بیشتر مشکلات رفتاری فرزندان با سبک فرزند پروری ارتباط دارد؛ بنابراین با اصلاح سبک فرزند پروری مادران توانستند روش فرزند پروری خود را بهبود بخشند و به آن ارتقاء دهند و به این وسیله کمک نمایند تا مشکلات رفتاری فرزندان خویش کاهش یابد. مادران در این جلسات آموختند که چطور مقتدرانه عمل نمایند و همزمان رابطه گرمی با فرزندان خویش داشته باشند و این خود باعث شد تا تعامل و رابطه مادر و فرزند بهبود یابد و به شیوه مناسب با یکدیگر ارتباط داشته باشند و این نیز به توبه خود باعث گردید که در فرزندان حس بهتر ایجاد شود و کمتر خشم داشته باشند. در طی این جلسات روش‌های کنترل و مدیریت فرزندان به مادران آموزش داده شد و از این طریق درگیری میان مادر و فرزند کاهش یافت که این خود باعث افزایش روابط مثبت در رابطه میان مادر و فرزندان می‌گردد

به نظر می‌رسد مادران به دلیل کاربرد روش‌های فرزند پروری نامناسبی که در ارتباط با فرزندان به کار می‌گیرند، نیاز مبرمی به آگاهی از شناخت این چرخه منفی ارتباطی و نقش تعیین‌کننده خود در این چرخه و نیز آموزش شیوه‌های ارتباطی مناسب در قالب رویکردهای نوین فرزند پروری دارند.

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

محدودیت‌های پژوهش

این پژوهش نیز مانند سایر تحقیقات دارای محدودیت‌هایی بود. ازجمله‌ی محدودیت‌ها؛ برگزاری و اجرای این مداخله با توجه شرایط موجود در کشور و کووید ۱۹ به‌صورت آنلاین صورت گرفت، اجرای این پژوهش بر روی مادران بود و نتایج تعمیم در مورد پدران بااحتیاط توصیه می‌شود، نتایج این پژوهش در شهرهای دیگر بااحتیاط صورت گیرد.

پیشنهادها

به پژوهشگرانی که قصد تحقیق در زمینه فرزند پروری مثبت و ایمن را دارند پیشنهاد می‌شود، جلسات مداخله به‌صورت حضوری اجرا نمایند، اجرای پژوهش بر روی پدران، برگزاری این جلسات مداخله در شهرهای دیگر. برگزاری کارگاه‌های روش‌های فرزند پروری جهت آشنایی و آگاهی والدین با روش‌های صحیح تربیت فرزندانشان برای والدین، معلمان، مشاور مدارس و روانشناسان خانواده از نتایج این پژوهش به‌منظور شناخت و شناساندن شیوه‌های مناسب فرزند پروری به والدین و تأثیر آن بر روی بهزیستی مادران و پرخاشگری فرزندانشان.

اخلاق پژوهش

محرمانه نگه‌داشتن اطلاعات شخصی، شفاف‌سازی اهداف پژوهش، کسب رضایت آگاهانه، حق خروج از مطالعه، بدون ضرر بودن مداخله، پاسخ به سؤالات و رعایت امانت‌داری حین گردآوری داده‌ها مصادیق رعایت اصول اخلاقی در این پژوهش بود.

منابع مالی

پژوهش حاضر با هزینه شخصی پژوهشگران انجام شد.

دسترسی به مواد و داده‌ها

ابزارهای پژوهش در فضای اینترنت به‌سادگی در دسترس پژوهشگران است.

رضایت برای انتشار

نویسندگان برای انتشار این مقاله رضایت کامل دارند.

تصریح درباره تعارض منافع

این پژوهش با منافع شخص یا سازمانی پرتعارض نیست.

سپاسگزاری

از شرکت‌کنندگان محترم و سایر کسانی که انجام این پژوهش را ممکن ساختند سپاسگزاریم.

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

References

Arnett, J. J. (2007). Emerging adulthood: What is it, and what is it good for?. *Child development perspectives*, 1(2), 68-73. https://doi.org/10.1111/j.1750-8606.2007.00016.x

Azadyekta M. (2021)The Effectiveness of Positive Psychology on Psychological Well-being of Mothers with a Mentally Retarded Child. *J Except Educ*. 2021; 3 (163):96-96. URL: http://exceptionaleducation.ir/article-1-2369-en.html

Alipour, F., Aliakbari Dehkordi, M., & Barghi Irani, Z. (2018). The effectiveness of positive and safe parenting skills training program on parenting practices of mothers of children with signs of internalizing and externalizing behavior problems Lahijan city. *Journal of Exceptional Children*, 18(2), 123-134. http://dorl.net/dor/20.1001.1.16826612.1397.18.2.3.2

Ali Akbari Dehkordi, M., Kakojojbari, A. A., Mohtashami. T. ., & Yekdalehpour. N. (2014), The effectiveness of positive parenting program on parental stress in mothers of children with hearing impairment. *Aud Vestib Res*. 23 (6).25-66. https://avr.tums.ac.ir/index.php/avr/article/view/206.

Aliakbari Dehkordi, M., Alipour, A., Esmaeilzadeh Kiabani, M., & Mohtashami, T. (2014). Effectiveness of Positive Parenting Program on Mothers' Stress with Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder Children. *JOEC*. 2014; 13 (4):23-32. http://dorl.net/dor/20.1001.1.16826612.1392.13.4.3.1

Aghajani, M. J., Mosavi, S. S., & Asadi, S. (2018). The effect of positive psychotherapy on psychological well-being and hardiness in mothers of children with special needs. *Quarterly Journal of Child Mental Health*, 5(3), 22-33. childmentalhealth.ir/article-1-353-fa.html.

Bagheri, S. E., Latifi, Z., & Abdelahi, A. (2022). The effect of teaching Islamic parenting skills on the quality of the mother-child relationship, psychological well-being and maternal self-efficacy of mothers, *Biennial Journal Educational Science from Islamic Point of View*, 9(2), 295-327. https://dx.doi.org/10.30497/esi.2022.241785.1488

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

Buss, A. H., & Perry, M. (1992). The Aggression Questionnaire. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63(3), 452–459. https://doi.org/10.1037/0022-3514.63.3.452

Cleveland, E. S. (2014). Digit ratio, emotional intelligence, and parenting styles predict female Aggression. *Personality and Individual Differences*, 58: 9–14. https://doi.org/10.1016/j.paid.2013.09.020Get rights and content

Kazemi, S., Bayrami, M., & Movahedi, Y. (2015). A Comparison between the psychological well-being of parents of anger bullies, victims and normal students in the city of Tabriz, *Iranian Journal of Rehabilitation Research in Nursing*, 1(3), 65-75. http://ijrn.ir/article-1-102-en.html.

Khanjani, M., Shahidi, S., Fathabadi, J., Mazaheri, M., Shokri, O. (2014). Factor structure and psychometric properties of the Ryff's scale of Psychological well-being, short-form (18-item) among male and female students. *Thoughts and Behavior in Clinical Psychology*, 9(32), 27-36. https://jtbcp.riau.ac.ir/article_67.html?lang=en

Keyes, C.L.M., Shmotkin, D., & Ryff, C.D. (2002). Optimizing well-being: The empirical encounter of two traditions. *Journal of Personality and social psychology*, 82(6), 1007–1022. http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.82.6.1007

Qiyasi, A. (2021). A review of psychological well-being and various theories related to it, *Journal of Research and Studies of Islamic Sciences*, 3(21), 64-77. joisas.ir/fa/showart-40c63495f2ab3385181d35e5d231ee28.

Finzi-Dottan, R., Bilu, R., & Golubchik, P. (2011). Aggression and conduct disorder in former Soviet Union immigrant adolescents: The role of parenting style and ego identity. *Children and Youth Services Review, 33*(6), 918-926. http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2010.12.008

Moltafet, G. (2017). Investigate Psychometric Evaluation of Ryff's psychological well-being scale in Gifted High School Students: reliability, validity and factor structure. *Quarterly of Educational Measurement*, 7(27), 103-119. https://dx.doi.org/10.22054/jem.2017.11432.1332

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]

Samani, S. (2007). Studying Reliability and Validity of the Aggression Questionnaire by Boss and Perry. *Journal of Iranian Psychiatry and Clinical Psychology*, 13(4), 359-65. https://ijpcp.iums.ac.ir/article-1-356-en.html

Sattarpour Iranaghi, F., Jamali Gharakhanlou, Y., Moradikia, H., & Hemmati, L. (2018). Comparison of the Effects of Physical Exercises and Anger Control Skill on Reducing Male Teenageers' Aggression. *The Scientific Journal of Rehabilitation Medicine*, 7(4), 143-152. https://dx.doi.org/10.22037/jrm.2018.111171.1809

Shokri, O., Kadivar, P., Farzad, V., Daneshvarpour, Z., Dastjerdi, R., & Paeezi, M. (2008). A study of the factor structure of 3, 9, and 14-item Persian versions of Ryff's Scales Psychological Well-being in university students. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 14(2), 152-161. http://ijpcp.iums.ac.ir/article-1-465-fa.html

Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069–1081. https://doi.org/10.1037/0022-3514.57.6.1069

Zhou, Y. Q., Chew, Q. R. C., Lee, M., Zhou, J., Chong, D., Quah, S. H., ... & Tan, L. J. (2017). Evaluation of Positive Parenting Programme (Triple P) in Singapore: Improving parenting practices and preventing risks for recurrence of maltreatment. *Children and Youth Services Review*, 83, 274-284. https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.childyouth.2017.10.029

Webster-Stratton, C. (2005). Aggression in young children services proved to be effective in reducing aggression. The *University of Washington. Encyclopedia On Early Childhood Development.* doi=10.1.1.553.7893

[Downloaded from fpcej.ir on 2026-11-27]

[DOR: 20.1001.1.24234850.1400.7.2.1.9]